

Fahr-i Kâinat Efendimizin İnsanlara Yaklaşım Metodu

“Peygamberimizin özellikle yüz ifadesi iletişimde sevimli ve güleryüz, bedeninin duruşu ise davasına inanan vakur bir hâl sergilerdi. Muhatabını tanır, haleti ruhiyesini bilerek nefsi için değil onu davaya kazanmak için en uygun şekilde hareket ederdi.”

İnsanların gün geçtikçe sekülerizmin pençesine biraz daha düşerek başkalaştığı, cehalet ve dünya sarhoşluğuna kapıldığı ve kuru kalabalıklara rağmen yalnızlığı yaşadığı çağımızda Müslümanı çok önemli görevler beklemektedir. Zira coğrafi hudutların sembolden ibaret olduğu ve adeta büyük bir köy haline gelen yaşlı yer yuvarlağının diğer ucundaki herhangi bir insanla temas her iki taraf için de elzem olmuştur. Hele birkaç asırdır Müslümanın ortak malı olan tekniğin çok ötesinde batılı bir hayat tarzının model alındığı düşünüldüğü zaman tebliğci olacak Müslümanın işinin ne denli zor olduğu meydana çıkacaktır. Bu bakımdan dünyaya ticarî faaliyetlerle durmadan açılırken huzur, saadet ve selamet kaynağı olan İslâm'ın pak ve nezih havasından ve ruhları mesteden ikliminden, diğer kardeşlerimize de taşımak borcunda olduğumuzu unutmayacağız. Bunun da yolu bilindiği üzere her türlü güçlük ve sıkıntılara rağmen insanlarla sıkı ilişki kurmaktan geçiyor.

Bir zamanlar şehzadenin atının üzengisini öpmek için sıraya giren garbın elçileri bugün bizi hafife alıyor, gizli hesaplar taşıyor ve irtibatı kesiyorsa elbette ki bizim zaviyemizden birtakım sebepleri vardır. Devletlerarası teması ilgililere bırakarak fert ve toplum açısından bu yaklaşım darboğazında nerede, ne zaman ve hangi hataları yaptığımızın muhasebesini derinlemesine yapmalıyız.

Hayali hikâyelerde geçtiği üzere Robenson gibi yalnız başına ıpsız bir adada yaşamının imkânsız-

lığı karşısında insanların birbirine muhtaç olarak bir toplum bünyesinde bulunması sağlam vücuttaki organların temasına benzer şekilde irtibatın kaçınılmazlığını ortaya koymaktadır. Bu temasın kötü neticeler vermemesi, çeşitli hile ve entrikalara karşı vakur duruşumuzun korunması için hangi metot ve stratejileri takip etmemizin iyi olacağına bir an önce karar vermemiz gerekiyor. Bu vadide rehber edineceğimiz en güzel örnek kimdir ve onun prensiplerine kolaylıkla nasıl varıp hayatımıza sokabiliriz?

Gönlünü Yüce Mevla'ya bağlayan Rasulü Zîşan Efendimiz (s.a.v.) her yönden en güzel örnektir. Bu bakımdan Kur'an dili ile Üsve-i Hasene (en güzel örnek) olan Peygamberimizin insanlara yaklaşım metodu karşısında en acımasız, en gaddar ve en zalimler bile pes diyor ve teslim oluyorlardı. Peygamberimizin özellikle yüz ifadesi iletişimde sevimli ve güleryüz, bedeninin duruşu ise davasına inanan vakur bir hâl sergilerdi. Muhatabını tanır, haleti ruhiyesini bilerek nefsi için değil onu davaya kazanmak için en uygun şekilde hareket ederdi. Tatlı bir ses tonu ile ve tane tane konuşmaya başladılar. Konuştuğu zaman bütün vücudu ile ona döner ve karşıdaki elini çekmeden ellerini çekmezdi. Çevresine karşı duyarlıydı ve İslâm'a bir hakaret olmadığı müddetçe tebliğ yaparken şahsına yapılan kötülüklerden etkilenip öfkeye kapılmaz en mükemmel şekilde davranırdı. Bir savaş sonrası

mescidde ganimet dağıtılırken genç bir bedevi yaklaşıp boynundaki atkıyı hemen onun boynuna doluyarak sıkmaya başlar. Sahabeler müdahale ile işini bitirmek isterler ama o engel olur. İsteğini sorup ganimetten pay verir. Bir müddet sonra bedevi aynı hareketi tekrar edince yine tehevüre kapılarak başına toplanır sahabe. Fakat Peygamberimiz dokunmamalarını işaret eder. Mübarek boynunu inciten ve halkın içinde rencide eden gence sadece şöyle der: "Acaba ben senin yerinde olsaydım ne yapardın?" İşte bu kısa ve tatlı hitap vahşi ve nizam bilmeyen bedeviyi ipek gibi yapmaya yetmiştir. Elleri kapanır, kelime-i şahadet getirerek affını diler.

İletişimin temel aracı dil olduğundan Rasulü Âlişan Efendimiz onu çok iyi kullanır hatta zaman zaman muhatabının lehçe ve şivesi üzerinden konuşurdu. Nitekim Sa'd bin Bekir heyeti ile birlikte gelen Muhammed bin Atiyye Rasulullahın kendi lehçeleri ile hitap ettiğini belirterek sevincini izhar etmiştir. (Ö. Çelik / M. Öztürk / Murat Kaya, *Üsve-i Hasene* C:2 s.46.)

Muhterem Peygamberimiz (s.a.v.) konuşmalarında örnekler verirken aynen Kur'anî metodu kullanırdı. Zaten Hazreti Aişe (r.ah) validemizin ifade ettiği gibi onun ahlâkı Kur'an'dan ibaretti. Örneklerini karşıdaki insanın çok iyi bildiği ve ilgisini çektiği konulardan seçerdi. Böylece can kulağı ile dinlenirdi. Bizim gibi tanımadıkları bir âlem ve kavranmayan bir mesele ser-

gilemezdi. Muhatabının gönlünü kazanarak İslâm'a çekmeyi hedeflerdi. Kayınpederi olup İslâm'dan önce çeşitli badireler çıkaran Ebu Süfyan Mekke'nin fethinde işkencelerle ölümünü beklerken "Ebu Süfyan'ın evine giren emniyettedir. Kim içeri girip kapısını kapatırsa emniyettedir." buyurarak gönül fetihlerini Mekke'nin fethi ile tamamlıyordu.

Bugün çoğumuz çevremizle çatışma halindeyiz. Zira güzel ahlâk ve davranışlarımızı artırarak inisiyatif hareketlerimizi bu istikamette çekip çevirmeye ve kendimizi değiştirmeye gayret göstereceğimize her yerde insanları değiştirme ve kendimizin üstünlüğünü benimsetmeye çalışırız. İşte Allah'ın Yüce Rasulü (s.a.v.) vahiy terbiyesi ile yoğrulduğu için nefis terbiyesini emretmiş, gelmiş geçmiş bütün günahları affedildiği halde günde yüz kere istiğfar çekmiştir. Konuşurken, karar verirken hiçbir zaman nefisî istek ve arzuları ön plana sürmeyerek menfi tutum ve davranışları tevazu havuzunda eritir Hakk'ın emirlerini ortaya koyardı. Fakirleri, komşuları, hastaları ayırmaksızın ziyaret eder ve kendisine ziyarete gelip gelmediklerine bakmazdı. Şimdi ise ayırım yapılarak ün ve mevki sahibi kimselerle akraba ve iş arkadaşları dışında kimse kimseyi tanımadığı gibi sorup aramıyor. Hâlbuki sağlıklı iletişim öncelikle tutum ve davranışlarla ortaya konularak insanlara değer vermekle pekişmelidir. Sehl bin Hanif (r.a.) Hazreti Peygamberin insanlarla

ilgilenmesini şöyle anlatır: “O Müslümanların zayıflarının yanına gelir, onları ziyaret eder ve cenazelerinde bulunurdu.” Yolculukta en geride seyrederken zayıf olanların hayvanlarını sürer ve yola devam edemeyenleri terkine alırdı.

Peygamberimiz (s.a.v.) zor, şiddet ve güçlük insanı değildi. Her amel ve davranışında, söz ve hareketlerinde kolaylığı emrederdi. Sünnet-i seniyyenin kendisi de sevdirmeye ve kolaylaştırma çizgisinde İslâm’ın uygulanma sanatı değil midir? Hazreti Aişe (r.ah.) Efendimiz için şöyle buyurur: “Ashabına emrettiği zaman daima kolaylıkla üstesinden gelebilecekleri amelleri emrederdi.” Eksik bırakmadan namazı en hafif kıldı. Bu sebeptendir ki etrafında yığın yığın insan toplanır yaptığı ve konuştuklarına hayran kalırlardı. Onun sîreti ve sünneti evrensel boyutta olup bütün insanlığı kucaklayan çeşitlilik, pratiklik, bütünlük ve ahenk timsalidir.

İnsanlara olan yaklaşımda şefkat ve merhamet can damarıdır. Efendimiz sadece acizlere, fakir ve çocuklara değil herkeşe hatta Müslüman olmayanlara karşı bile son derece acır ve şefkat gösterirdi. Bir hadis-i şeriflerinde Efendimizin “Kimin bir çocuğu varsa onunla çocuklaşsın.” (Deylemî, C:III, s. 513.) diye buyurması ne kadar cezbedici ve ibret vericidir. Bilindiği gibi köle olarak kendisine takdim edilen Zeyd’in babası evladını götürmeye geldiği za-

Hat: Sami Efendi

Saf Suresi 6. Ayet

man Zeyd gitmemekte direnince Fahri Kâinat Efendimiz Zeydi tamamen serbest bırakarak sormuştu: “Beni mi istiyorsun babanı mı?” Zeyd’in verdiği cevap ne kadar manidardır: “Ben bu zatta öyle şeyler gördüm ki bırakıp gidemem.” Enes bin Malik (r.a.) Peygamberimiz için “Ben ev halkından ondan daha şefkatli bir kimse görmedim” buyurur.

İnsanlara hediye ve yardımlaşma vesilesi ile yaklaşmayı çoğu kez unutuyoruz. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in iki mübarek elinin arası adeta bir nehirdi. Bir yandan gelir öte yandan derhal sabahlamadan hepsi biterdi. Hatta bir keresinde yanında bulunan koyunları gören bir yabancı “Ne güzel koyunlar” deyince sürülerle koyunu göstererek al götür buyurur.

Müslüman olan yabancı ailesine dönünce avazı çıktığı kadar bağırır: “Koşun, koşun Muhammed Müslüman olana sürüler bağışlıyor, koşun sizler de alın!”

Rasulü Ekrem Efendimiz söz söylerken ve insanlara yaklaşırken zamana ve mekâna itina gösterirlerdi. İnsanların en uygun vakitlerini araştırır, yorgun, sinirli, meşgul anlarında yanaşmazdı. Aksi olursa bıkkınlık, muhalefet ve hatta zıtlasma meydana gelerek bütün emekler tabiatıyla boşa gidecektir. Ebu Zer (r.a.) Müslüman olduğu zaman ne yapılmasını emrettiğini sorunca dinini gizli tutup İslâm’ın açıkca ilan edildiğini duyduğu zaman gelmesini istedi. Efendimizi anlatmada dil ve kalem aciz kalır. Selatü selam tahiyatü ikram ona ve âli ashabına olsun, âmin.